

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2016 roku (znak: ENP/25/053003582), po rozpatrzeniu wniosku z 18 maja 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał J. W. emeryturę od dnia 2 czerwca 2016 r. Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. W przypadku wnioskodawcy kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 56.013,20 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 408.879,17 zł. Przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy organ rentowy nie uwzględnił dodatku z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, nie uznając okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 20 czerwca 1972 r. do 3 sierpnia 1974 r. w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Z. na stanowisku pilarza w lesie za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na brak świadectwa pracy potwierdzającego pracę w szczególnych warunkach. W ocenie organu rentowego udowodniony przez wnioskodawcę okres pracy w szczególnych warunkach wynosi 14 lat, 3 miesiące i 25 dni.

/decyzja k. 9-10 akt ZUS/

W dniu 13 lipca 2016 r. J. W. złożył odwołanie od decyzji z dnia 10 czerwca 2016 roku wnosząc o jej zmianę i uwzględnienie przy obliczeniu wysokości emerytury rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

/odwołanie k. 2-3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 28 lipca 2016 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.5 – 5 odwrót/

Na rozprawie w dniu 22 listopada 2016 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, wnioskodawca poparł swoje odwołanie, natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/stanowiska stron - e-protokół z 22.11.2016 r., czas nagrania: 00:05:36 – 00:07:04, płyta CD - k. 30/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. W., urodzony (...), w dniu 18 maja 2016 r. złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek plik V akt ZUS/

W okresie od 15 sierpnia 1968 r. do 6 lutego 1971 r. wnioskodawca był zatrudniony w Nadleśnictwie G. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: drwała piły mechanicznej.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy z 21.06.1972 r. k. 9 akt osobowych wnioskodawcy – koperta k. 22/

W okresie od 15 lutego 1989 r. do 18 sierpnia 1996 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółce Akcyjnej w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: robotnik transportu wewnętrznego.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy z 17.08.1996 r. k. 8 plik IV akt ZUS/

W okresie od 19 sierpnia 1996 r. do 16 lutego 1997 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: robotnik transportu wewnętrznego na tkalni.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy z 17.02.1997 r. k. 9 plik IV akt ZUS/

W okresie od 17 lutego 1997 r. do 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółce Akcyjnej w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: robotnik transportu wewnętrznego – od 17 lutego 1997 r. do 31 grudnia 1999 r., robotnik transportu wewnętrznego – konserwator urządzeń tkackich – od 1 stycznia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., pomoc apretura tkanin – od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy z 31.12.2008 r. k. 10 plik IV akt ZUS/

Organ rentowy uznał jako pracę w warunkach szkodliwych okres zatrudnienia wnioskodawcy w łącznym wymiarze 14 lat, 3 miesiące i 25 dni.

/bezsporne, a nadto /decyzja k. 9-10 plik V akt ZUS/

W okresie od 20 czerwca 1972 r. do 3 sierpnia 1974 r. wnioskodawca był zatrudniony w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: pracownik fizyczny w lesie – od 20 czerwca 1972 r. do 30 czerwca 1972 r. i pilarz w lasach komunalnych – od 1 lipca 1972.

/bezsporne, a nadto kopia duplikatu świadectwa pracy z 10.07.2000 r. k. 5 – 5 odwrot, plik IV akt ZUS, angaże – akta osobowe – koperta k. 22/

W ramach ww. zatrudnienia J. W. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się wycinką drzew w lasach miejskich przy użyciu piły spalinowej łańcuchowej. Miał jednego pomocnika, a oprócz tego pomagały mu czasami osoby, które odrabiały kary.

/bezsporne/

Organ rentowy nie uznał ww. okresu zatrudnienia wnioskodawcy jako pracy w warunkach szkodliwych.

/bezsporne, a nadto /decyzja k. 9-10 plik V akt ZUS/

J. W. nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy, jak też w aktach organu emerytalnego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. Z uwagi na niesporność stanu faktycznego sprawy oraz brak wniosków dowodowych stron, Sąd uznał ww. materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy J. W. przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W myśl art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2015.965 t.j. ze zm. - dalej ustawa o emeryturach pomostowych), rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2015.965 t.j.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl art. 23 ust. 1 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Artykuł 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W literaturze podkreśla się, że wykładnia art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016.887 – j.t. ze zm.), za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu

uciaźliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z § 1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust. 1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu ubezpieczony J. W. domagał się ustalenia, że w okresie jego zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Z. od 20 czerwca 1972 r. do 3 sierpnia 1974 r. na stanowisku pilarz w lasach komunalnych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania mu rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239). Mając powyższe na uwadze podnoszony przez organ rentowy zarzut braku wykazania przez wnioskodawcę wykonywania pracy w warunkach szkodliwych wobec nieprzedstawienia stosownego świadectwa nie mógł odnieść skutku.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie była wykonywana w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach, wszelkimi środkami dowodowymi, tj. na podstawie zeznań świadków, zeznań samego ubezpieczonego oraz dowodów z dokumentów przedłożonych w toku postępowania dowodowego. Z uwagi jednak na niesporność stanu faktycznego przedmiotowej sprawy, jak również brak wniosków dowodowych stron, Sąd Okręgowy jako podstawę ww. oceny

przyjął wyłącznie dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy oraz w aktach organu emerytalnego, uznając iż jest on wystarczający. W ocenie Sądu Okręgowego analiza treści ww. dokumentów (w szczególności angaży) wskazuje jednoznacznie, że w spornym okresie zatrudnienia J. W. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku pilarza w lasach komunalnych. Niespornym w sprawie niniejszej jest, że praca ta polegała na wycince przy użyciu piły spalinowej łańcuchowej drzew w lasach miejskich pozostających w dyspozycji Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) w Z..

Bezzasadny w ocenie Sądu Okręgowego jest również zarzut organu rentowego, że w dziale IX wykazu A, stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia (zatytułowanym „W gospodarce komunalnej”) wśród prac w szczególnych warunkach nie figuruje praca drwala, czy pilarza. Praca drwala jest bowiem wymieniona w dziale VI powołanego rozporządzenia (zatytułowanym „W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym”), zaś wnioskodawca właśnie taką pracę faktycznie wykonywał w okresie jego zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Z. od 20 czerwca 1972 r. do 3 sierpnia 1974 r. Wskazać przy tym należy, że dla oceny czy dana praca jest wykonywana w warunkach szkodliwych przesądzające znaczenie ma jej charakter i warunki wykonywania, a nie to, do którego działu gospodarki została formalnie przypisana.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje uzasadnioną podstawę do stwierdzenia, iż ubezpieczony J. W., będąc zatrudniony w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w Z. od 20 czerwca 1972 r. do 3 sierpnia 1974 r. (2 lata, 1 miesiąc i 14 dni), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę drwala – był pilarzem zajmującym się wycinką drzew w lasach miejskich przy użyciu piły spalinowej łańcuchowej, czyli wykonywał pracę wymienioną w wykazie A dział VI („W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym”) poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Oczywiście bowiem wydaje się, że lasy miejskie podlegały przedsiębiorstwom gospodarki komunalnej, które to miały, w określonych sytuacjach, prawo dokonywania ich wycinki. Tym samym bez znaczenia pozostaje czy wnioskodawca wykonywał obowiązki drwala pracując w leśnictwie czy też wykonywał taką samą pracę w lasach miejskich podlegających Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...).

Podsumowując, stwierdzić zatem należy, że po uwzględnieniu ww. okresu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szkodliwych, łącznie z uznanym przez organ rentowy okresem w wymiarze 14 lat, 3 miesiące i 25 dni, J. W. spełnia, wynikający z treści art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, wymóg legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy J. W. prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, orzekając jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.

/RP/